

Utposten starter en ny serie i dette nummeret. Vi vil fokusere på forskning i allmennmedisinen ved å presentere forskjellige prosjekter som er ferdige, eller som er under gjennomføring. Først ut er Grete Daatland Andersen, som viser et godt eksempel på at forskning i allmennpraksis kan være relevant og oversiktlig, samtidig som det kan gi nyttig kunnskap.

GRETE DAATLAND ANDERSEN

Født: 24.03.53 i Asker Studert i Oslo 1982-1988, var sykepleierutdannet fra før, jobbet da de fleste årene på Rikshospitalet med avd B. Vært bedriftslege 5-6 år, kommune-overlege i Ringsaker fra 1998, 40% kommune-overlege og 60% allmennlege. Spesialist i samfunnsmedisin og allmennmedisin.

Fokus på håndhygiene og infeksjoner hos barnehagebarn

AV GRETE DAATLAND ANDERSEN

Hvorfor jeg ville forske

Jeg har jobbet i allmennpraksis i ti år, og nylig blitt spesialist i allmennmedisin. Et av de obligatoriske kursene er «Forskning i allmennpraksis». Dette kurset tok jeg i Bergen for et par år siden. Her var engasjerte forelesere, og jeg merket meg spesielt ordene: «Hvis du har et område du har lyst til å finne ut litt mer om, så ta kontakt med ditt nærmeste universitet. Om de ikke finner ditt tema interessant, kontakt oss i Bergen.» Jeg fikk inntrykk av at universitetet ville være veiledere hvis jeg hadde et prosjekt de også syntes kunne være interessant.

I tillegg til å være fastlege for 970 pasienter, har jeg 40 prosent stilling som kommuneoverlege i Ringsaker kommune med ca 32 000 innbyggere. En av mine viktigste oppgaver er å være medisinsk faglig rådgiver for kommunens helsetjeneste og andre som etterspør slike råd. Jeg vil at mine råd skal være faglig godt forankret. I en så stor kommune og med så liten stilling som kommuneoverlege er det mest meningsfylte å velge bestemte tema eller prosjekter å jobbe med hvert år.

I følge smittevernloven skal kommunelegen bistå helsepersonell og andre i kommunen i arbeidet med vern mot smittsomme sykdommer. Barnehager har «utmerket» seg spesielt som arena der smittsomme sykdommer overføres i stor grad. I min legepraksis opplever jeg stadig at småbarn i barnehager, nyansatte i barnehager, foreldre/besteforeldre med barn i barnehager søker lege pga hyppige infeksjoner

hos seg selv eller barna. Jeg tror at det ikke er et «nødvendig onde» å være mye syk som liten. Barn i barnehage og foreldre kan slippe unna mange smittsomme sykdommer bare de rette smitteverntiltak gjennomføres.

På sykehusene har man i år gjennomført en kampanje for å redusere overføringen av sykehusinfeksjoner. Her anbefales spritvask fremfor vask med såpe og vann. De har tenkt seg at infeksjonsfrekvensen vil bli redusert med 20 prosent. Denne kampanjen ga meg ideen å prøve ut det samme på barnehager i vår kommune. Jeg satt med spørsmålet: Vil en så enkel intervensjon som gjennomføring av spritvask i barnehagene i stedet for bruk av såpe og vann redusere infeksjonstendensen blant barnehagebarn? Jeg fant ingen undersøkelser som kunne si meg noe om det. For å få svar var det nødvendig å lage en undersøkelse selv.

Slik gikk jeg fram

Siden jeg visste at jeg ikke ville få til dette på egen hånd, tok jeg kontakt med institutt for allmenn- og samfunnsmedisin ved Universitetet i Oslo. Jeg sendte en mail med forespørsel om de var interessert å veilede meg i et framtidig prosjekt om bruk av spritgel til håndhygiene i barnehager. Jeg fikk positivt svar derfra, og fikk oppnevnt en veileder. Deretter laget jeg en prosjektbeskrivelse hvor jeg formulerte min hypotese, og beskrev hvordan jeg tenkte meg hele forskningsperioden. Jeg valgte meg tre barnehager som skulle få

handvask med spritgel, og valgte tre kontrollbarnehager, til sammen ble det ca 300 barn. På forhånd hadde jeg beregnet at med dette antallet ville jeg kunne avdekke en reduksjon i infeksjonshyppighet på 20 prosent. Alle barnehagene fikk utdelt spørreskjemaer som de skulle dele ut til foreldre hver gang de hadde hatt syke barn. De ansatte var veldig samarbeidsvillige, og jeg fikk en svarprosent på 95 fra de syke, og er nå i ferd med å få inn svar fra foreldrene til barn som var friske i prøveperioden. Alle data blir lagt inn i statistikkprogram, og ved hjelp av programmet kan jeg finne svar på om det hjelper å bruke spritgel til håndvask i barnehager. I tillegg kan jeg hente fram for eksempel hvilke andre variabler som kan påvirke infeksjonshyppigheten.

Jeg føler at det er i dataanalyseringen de store utfordringer ligger, men her får jeg god hjelp fra veilederen. Jeg håper at dette arbeidet er klart rett over sommeren. Deretter vil jeg begynne å skrive en artikkel til Tidsskriftet for den norske lægeforening.

Prosjektet har ikke vært særlig kostnadskreven, så allmennpraktikerstipendet jeg har fått dekker nok mine utgifter.

Hva jeg synes om å forske

Jeg synes dette har vært en morsom og spennende periode. Jeg har fortsatt tre dager i uken med pasienter, så uken er variert. Jeg gleder meg til å kunne konkludere min lille studie, uansett hva resultatet blir. Jeg er ingen statistiker og føler meg temmelig grønn som forsker, men det er bare å ta utfordringene etter hvert som de kommer. Hjelp får jeg når jeg trenger det fra min veileder ved universitetet.

Til alle som har en ide om et mulig forskningsprosjekt: Det er bare å sette i gang!

Evt. spørsmål og kommentarer kan rettes til:
grete.d.andersen@ringsaker.kommune.no

ILLUSTRASJONSFOTO: GRAÇA VICTORIA

ILLUSTRASJONSFOTO: MONICA ENGBRETSSEN